Ч. 287 (12.943).

Львів, четвер 24. грудня 1931.

ДІЛО

Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem.

Рік LII.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло", Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічне 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Нова влада в Манджурії.

(Оригінальна кореспонденція „Діла" з Харбіна.)

Остаточне розбиття хунхузів. — Упокорення ґен. Ма. — Ліквідація радянських впливів на Далекому Сході.

Харбін, 8. грудня 1931.

В останніх своїх листах я писав вже про те, як японці повели похід на Ціцікар, писав і про загальні пляни японців реорганізації самої країни. Тепер події Ціцікару далеко позаду і край іде поволі, але певно до створення самостійної манджурської держави, зовсім окремої і суверенної від самого Китаю.

Щоби дати добру картину цих останніх подій, треба навести кілька цікавих характеристичних явищ, які можна було зауважити при наступі японців на Ціцікар. Передусім китайські війська весь час робили наскоки, вели велику аґітацію серед чужинців і у себе дома за те, що японці нищать їх без причини, що вони бажають мира, що не мають найменшої охоти воювати, але в той-же час ґен. Ма звав до себе на службу загони хунхузів, в м. Харбіні збирали пожертви на хоробрі війська.. та одночасно окремі відділи війська на невеличких стаціях китайсько-східної залізниці грабували населення. Так ішли маленькі бої аж до ґенерального японського наступу, поведеного одним сильним ударом, всього яких 4—5000 чоловік, правда — при великій скількості артилерії та бомбовозів.

Ранком 19. листопада невеличкі відділи японців почали наступ від р. Ноні на ст. Ананчі. Відразу китайські війська почали тікати і японці переслідували їх так швидко, що вояки мусіли скидати з себе теплий одяг, а навіть скидали чоботи, щоб нагнати війська ґен. Ма. До вечора тогож дня японці підійшли до самого старого міста Ціцікару, але входити в місто не думали, бо було вже темно і боялись викликати паніку серед мирного населення.

Один японець, молодий Цукисима, службовець відділу південно-манджурської залізниці, не дивлячись на наказ японського консуля, що передтим залишив місто, остався у місті, переспав ніч у порожному консуляті, а рано, коли ще до сходу сонця встав та розїжав автомобілем консуляту по місті і підняв на всіх японських будинках міста японські прапори. Китайські війська, що були ще в місті, побачивши ці прапори кинули поголоску, що японці вже в місті та в паніці втекли на північ.

Населення стрінуло японців надзвичайно сердечно, тому, що вони прогнали бандитські відділи армії ґен. Ма.

Тепер ґен. Ма обіцяв назавжди покинути ріжні орієнтації та бути льояльним до нової влади, а свої відділи розпустив, при чому частини їх під командою ґен. Суна не послухали цих приказів і кілька днів тому зробили спробу наступу на Ціцікар. Нова частина японців ці заходи внеможливила.

Фактично в Манджурії маємо тепер чотири провінціональні уряди: мукденський, гірінський, хейлунцзанський (ціцікарський) та монгольський. На чолі центрального уряду став ґен. Джан-цзин-куй, людина надзвичайно інтелігентна, яка має добрі звязки в китайських, монгольських та чужинецьких сферах, а біля нього купчиться решта активних представників самостійної Манджурії. Там-же знаходиться князь Кун, що приймає діяльну участь в організації влади і змагає до встановлення тут монархії, на чолі якої стане бувший імператор Пуї.

Нова влада вже зробила деякі заходи і напр. в мукденській провінції проголосила знижку податків на 60 відс., при чому ріжні воєнні податки зліквідовані зовсім. Приступлено до реорганізації банків, зорганізовано нове управління залізниць Манджурії, при чому до нього відділу будуть належати всі залізниці, в тому числі і східно-китайська залізниця, що має у себе радянців.

Треба зауважити, що радянці на цій залізниці мали всі можливости працювати як у себе вдома. Це була фактично концесія Комінтерну, бо агенти Комінтерну займають не тільки великі посади, але їздять скрізь, куди тільки їм треба. Потяги залізниці везли весь час літературу для пропаґанди, багато молодих людців зайняло посади по ріжних стаціях на місця старих залізничників, які масово покидали в останніх часах свою працю. Серед тих старих немало було наших українців, що віддали по 20—30 літ своєї праці, а тепер не можуть видістати від управи залізниці навіть тих грошей, що їм належать з залеглих платень.

Тарифна політика східно-китайської залізниці була така, що фактично життя Манджурії вмирало, але радянські товари широкою лавою сунули сюди, валючи підвалини місцевої продукції, навіть селянської, бо ввозили сюди українську пшеницю і продавали по цінах демпінгу. Грамофони, консерви, пшениця, вугілля, ліс, одяги, шкіри, машини, ткацьке приладдя, нитки, голки, білизна, навіть дамські панчохи, все везе сюди радянщина і збуває по дешевих цінах, дарма, що ні китайці ні чужинці не мають великого довіря до радянського краму.

Тепер Мукден пробує вже цілком змінити політику на цій залізниці. В цій ціли назначує нових китайських представників в її правління, а потім згодом має призначити велику скількість нових аґентів, головним чином росіян та українців, що з приходом радянців в 1924 році прийняли китайське громадянство і деякий час залишились на залізниці, поки їх більшовики прогнали.

Взагалі **радянським впливам на Далекому Сході буде тепер загибіль і повна руїна.**

Саме вчора ваш кореспондент мав розмову з визначним японським представником, що має обовязок інформувати Токіо про хід тутешніх подій, а також дає деякі поради місцевим японським представникам.

„Я вважаю, — казав цей дипльомат, — що хід подій в Манджурії закінчився повною побідою справедливости. Всі недобитки старої китайської влади розбиті і вже ніколи не будуть грати ролі в справах Манджурії, тепер починається ера формування нової державности, при чому головними прикметами її будуть — справедливість, повна можливість всім як китайцям, так і чужинцям, працювати зовсім спокійно й свобідно всюди в краю, стабілізація грошей, зріст залізничої сітки, прогрес торговлі та промислу, а крім того повна ліквідація на майбутнє всяких можливостей повороту старого порядку, коли хунхузи в полях та лісах Манджурії, а їх аґенти в містах і урядових установах правили краєм. Цього вже ніколи не буде.

„Японський капітал отримує можливість вільно працювати і ви скоро побачите, які користи з цього будуть для всіх вас европейців. Манджурія буде добрим джерелом для всіх. Її 30 міліонів населення отримає заробіток та повну ґарантію безпеки власного життя і здобутків своєї праці.

„Крім того наша політика буде допомагати манджурському урядові в скріпленню нової держави, а також в захисті її від впливів комуністів. **Ми дбаємо про те, щоби комуністи зовсім були зліквідовані в цій країні назавжди, бо це загроза і для нас самих.**

„Закріплення економічних здобутків тут і скріплення політичного стану буде ґарантією майбутнього добробуту краю. Мені здається, що між Манджурією і Японією будуть такі відносини, як між Англією і Іраком.

„Завжди, коли тільки буде треба, наші війська дадуть поміч молодій державі манджурів..."

Ось авторитетна заява японців, яка безумовно цікава і для нас — українців.

Микола В. Самійлович.

Анґлійська преса про відвідини міністра Залеського в Льондоні.

Льондонський часопис „Сандей Рефері" помістив 13-го ц. м. передовицю п. з. „Обовязок Польщі", яка починається так: „П. Залеський, польський міністр закордонних справ відвідав Льондон у дипльоматичному характері. Він має славу далекоглядного дипльомата та чесної людини. Хочемо вірити, що він вибачить нам наше щире слово". Після цього згаданий часопис ставить у справі відомих подій у Сх. Галичині з минулої осени дилему: „або ці події є брехнею і тоді треба доказати, що їх не було або ті адміністраційні чинники, що спричинили їх повинні бути негайно притягнені до строгої відповідальности".

„Манчестер Ґардіян" про конскрипцію.

Англійський „Манчестер Ґардіян" приносить дня 8-го ц. м. велику статтю від власного кореспондента, висланого до Львова на тему конскрипції. Кореспондент подає подрібні інформації про офіціяльні списки, що є основою перепису і розглядає подрібно поміщені там пояснення, як вписувати релігію, рідну мову, тощо. Зокрема зупиняється він на техніці реєстрації і розяснює політичні обставини на мішаній території або там, де її заселює більшість непольська. Із статті бачимо, що згаданий кореспондент їздив також на провінцію і там зібрав цілу низку фактів, які дають вірний образ умовин, серед яких відбувалася статистична праця.

На парляментарній арені.

СКАРБОВА КОМІСІЯ СОЙМУ.

Цьогорічна бюджетова соймова сесія розпочалася новими урядовими податковими проектами, які обтяжать широкі верстви населення. В першу чергу пішов оборотовий податок, який нібито має бути зменшений і облекшити деяким категоріям дотеперішніх платників, а передовсім гуртівників та дрібних купців. — Як дискусія в комісії виказала, то великої користи з тих пільг платники не будуть мати. Зате новий проект передбачує обтяження оборотовим податком ремісників і то вже навіть таких, які мають хоч би й одного помічника. — Цей новий податок дуже тяжко відчують наші ремісники по селах.

Дня 11. грудня ц. р. у дискусії над згаданим законопроектом від Української Парляментарної Репрезентації промовляв пос. З. Пеленський і виказав, що дрібні ремісники ніяким чином не є всилі платити нового податку. — Річ зрозуміла, що комісія з бебеською більшістю тих домагань не узгляднила. — Так само підніс справу проектованого оподаткування кооператив, яких члени підіймаються виконання деяких робіт (кооперація праці), оскільки мали би працювати власними знарядами. На цей за-

міг заявив міністр торгу і промисловости, що у виконуючім розпорядку мін-ства буде докладно зясоване, що кооперативи праці хотяй би уживали власних знарядів, будуть звільнені від податку.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СОЙМОВОГО КЛЮБУ.

В часі теперішньої соймової каденції Український Соймовий Клюб зголосив такі інтерпеляції:

1) Інтерпеляція (ч. 37) до ради міністрів у справі зловживань, доконаних в часі загального перепису населення на терені воєвідств, заселених українцями.

2) Інтерпеляція (ч. 38) до міністра освіти й віроісповідань у справі збурення церкви св. Параскевії у Холмі Люблинському.

3) Інтерпеляція (ч. 39) до голови ради міністрів у справі зловживань, яких допустився функціонар П. Д. В. у селі Криве, бережанського повіту.

4) Інтерпеляція (ч. 40) до міністра військових справ і справедливости в справі Івана Бандури з Пукова, рогатинського повіту.

5) Інтерпеляція (ч. 41) до міністрів торговлі та промислу і внутрішніх справ у справі закриття 34 кооператив, дубенського повіту.

6) Інтерпеляція (ч. 42) до ради міністрів у справі зловживань і надужить, доконаних у часі перепису населення на терені воєвідств, заселених українцями.

З просвітного руху на еміґрації.

СВЯТО „ПРОСВІТИ" У ФРАНЦІЇ.

Дня 13. грудня п. р. Українське Товариство „Просвіта" ім. Ів. Франка в Корбею, біля Парижа, влаштовувало „свято Просвіти". Свято відкрив голова Просвіти п. Кривобочок та привитав присутніх гостей і членів, яких було більше 60. Після цього йшли привіти від Просвіт у Шуазі ле Руа та Шалету, від Української Громади, на чолі якої стоїть М. Шаповал та від Української Студентської Громади в Парижі. Святочну промову виголосив М. Шаповал, після якої О. Киселиця, голова Української Студентської Громади, дуже гарно продеклямував „Каменярі" Франка. Широкий доклад про ролю „Просвіти" у відродженні українського народу виголосив п. Бойків. Референт, схарактеризувавши попередні державні та культурні змагання України, зупинився ширше на тому положенні українського народу, в якому він находився у 19. ст. та як при допомозі діяльности „Просвіт", український нарід, в дійсности селянство, на Західніх Землях, став відроджуватися на всіх ділянках, витворюючи наново знищені українські кляси — робітничу, купецько-промислову і т. д. Якраз у цій суцільности — казав докладчик — є та незнищима сила відпорности українського народу супроти його ворогів та запорука кращого майбутнього нації.

Після докладу проведено збірку на „дар Просвіті", яка винесла 110 фр. Виголошено ще кілька деклямацій, а відспіванням національних гимнів і спільним фотографуванням закінчено свято. *(в.)*

З польської преси.

„Польсько-українські взаємини у Сх. Галичині".

Нова стаття б. воєводи Борковського у краківському „Часі".

IV.

Наприкінці першої своєї дуже обширної статті п. Борковський шукає причин загострення польсько-українських відносин у після-австрійських часах, — слушно не піддаючи навіть під сумнів самого факту того загострення (запевнювання про „спокій", „гармонію", „вдоволення" і т. д. це атрибути офіціяльного оптимізму, повторювані залежно від нагоди, які проте фактичного стану не змінять!) Отож здається у цій оцінці причин поглиблення польсько-українського конфлікту п. Борковський помиляється, трактуючи їх занадто поверховно.

І так, хоча він признає кольонізацію і шкільну утраквізацію шкідливими і недоцільними явищами та гостро їх критикує, а проте не привязує до них надто великого значіння. Кольоністи (післявоєнні) і так — мовляв — майже зовсім уже винеслися зі Східньої Галичини, випродавши землю місцевим людям, а

„мовні приписи риґористично не були виконувані від часів їх введення та служили радше для доривочних шикатур".

Тому автор твердить „наслідки кольонізації і мовних законів... не могли проявитися позитивно, бо їх не могло бути, та не проявилися занадто й неґативно, бо акція була ведена на малу (?!) мірку і не завсіди риґористично". Таке твердження автора суперечить — як відомо — статистиці та ще більше фактичним шкільним обставинам; статистика виказує чейже зутраквізування понад 2 і пів тисячі українських державних народніх шкіл, а життєва практика — як це прецінь мусить знати п. Борковський — доказала, що всі ті школи є фактично цілком спольонізовані і що політика супроти середніх шкіл (частинна польонізація), учительських семинарій, справи переношення учителів і т. д. і т. д. створили з ґрунту інший образ українського шкільництва, ніж він був за часів Австрії. Коли ж додати до того *справу університетську*, відношення до приватного шкільництва і до позашкільних культурних установ („Просвіта", справа „Народного Дому", „Ставропіґії" і т. д.) — маємо цілу величезну ділянку національної культури, якої не повинен легковажити ніякий поважний польський політик і публіцист, як предмет національної політики і чинник міжнаціональних відносин. І тому автор, стверджуючи, що „утраквізація шкіл українських, а також польських, викликала велике невдоволення у населення українського і польського" — повинен би одночасно ствердити, що взагалі польська урядова політика в справах українського шкільництва і культури є одною з *найважніших* причин загострення польсько-українських відносин.

Зате найбільше значіння привязує автор до справи самоврядування. Автор пятнує комісарщину та методу номінацій дорадчих представництв, при чому зауважує, що „з українців номіновано переважно людей, які ніколи не мали би виборчих виглядів". З ноткою сарказму пише автор про ситуацію у повітовій самоуправі, яка основується нині виключно на номінаціях і ново-номінаціях...

На цьому автор скінчив першу статтю. У другій, не менше широкій, оголошеній у слідуючому недільному числі краківського „Часу" (з 20. ц. м.), п. Борковський розглядає шляхи можливої розвязки польсько-української проблеми у Польщі у минулому і сучасному. Ту другу статтю уважаємо цікавішою від першої і тому вартною ближчого зреферування. Зробимо це у слідуючому числі.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. ГРУДНЯ 1931.

ЯРОСЛАВ ГАШЕК.

Подружа зрада.

Сумно було в конторі детективів п. нз. „Рентґен". Інтереси йшли кепсько, з клієнтів ані сліду. Останнім порядним клієнтом був якийсь батько, що за пять корон денно казав наглядати за своєю дочкою. І від цього часу нічого. Директор контори сидів зажурений і апатично їв останню булку з маслом і салом, що пригадували йому щедрого батька. Одначе, коли виявилося, що дівчина ходить щоденно до ателіє одного маляря, батько з утіхи заплатив директорові три пляшки коняку й на цьому скінчилося його припоручення. Пятикоронові доходи директора з кишені заможного купця припинилися.

Директор, добродій Патошка, проковтнув останній кусень снідання і задумався. Страшно вражав його якийсь самоук-тенор із сусідства, що виспівував старомодні пісоньки. Запер вікно й вернувся на крісло. Справді, сумно було в конторі детективів „Рентґен", вельми сумно...

Директор Патошка, роздумуючи про своє „професійне" безробіття, переписував рівночасно адреси. Робота нудна й невідповідна для директора інституції. Та, що вдієш...

Стукнуло. Хвилина тиші й до кімнати вбігає ще молодий якийсь чоловік. Елеґантний, пристійний мужчина робить гарне враження. Не дожидаючи запрошення директора, сідає, як вдки, схвильований, тремтючи на всьому тілі.

— Вибачайте — каже — але я дуже зденервований.

І сказавши це, став спазматично плакати.

— Добродію — зойкнув — я нещаслива людина, моя жінка мене зраджує. Моя власна жінка! Чи ви це розумієте? Благаю вас, поможіть, порадьте що!

— Розповіджте цілу річ — сказав спокійно директор, розглядаючи зі співчуттям свого клієнта.

— Маю в Празі дві фабрики — став оповідати гість. — Одну в східному районі, другу в західному. Далеко, на передмістях. Тому мушу день-у-день їздити від одної фабрики до другої. Тут молодий фабрикант став наново плакати. Минуло добрих кілька хвилин, заки заспокоївся і продовжував своє оповідання:

— Ті постійні виїзди так мене займали, що я був гостем дома. Цілими днями не бачив своєї дружини. Дружини... Гм, дружини! Господи, деж ті часи, коли я міг її так називати... І так якось згодом дійшло до того, що я побудував ще третю фабрику в іншому районі міста, також далеко від хати. Мої поїздки від одної до другої й третьої фабрики ще більше віддалили мене від домового огнища. Але це стало вже нестерпне, тимпаче, що я відкрив страшну дійсність.

— Одної днини підписав я в полудне якусь умову й хотів її сховати в касі. Поїхав я до хати. Приїзджаю, дзвоню. Тиша. Покоївка не відчиняє. Слухаю, якісь шепоти, шелести, а по якімсь часі отвираються двері. Я зараз догадався. Моя жінка мене зраджує... Вбігаю до вітальні і що бачу? Моя дружина сидить у фотелі і, крім неї, нікого більше нема. Шукаю в спальні, лазничці, перевірюю вішала... ані сліду мужчини. Я не витримав і крикнув: „Де він є?"

Жінка спитала цілком спокійно: „За чим шукаєш?" Я опанувався і сказав: „За попельничкою!" По хвилині я мусів положитися до ліжка, нерви перестали мене слухати, я не міг освоїтися з думкою, що моя жінка мене зраджує. Я не міг заснути, зрештою підсвідомо відчував я, що в кімнаті хтось ховається. Я підглядав поведінку моєї жінки, що не виявляла найменшого схвилювання ані збентеження.

— По якімсь часі я знову вернувся несподівано домів. І, о! горе, я знову застав двері зачинені. Та сама ситуація, що першого разу. Стукаю. Тиша. Потім чую лоскіт, якийсь тихий шепіт, вкінці покоївка отвирає.

— Впадаю до вітальні, немов біснуватий. Нерви розхитані, хочу вбити любаса моєї жінки. Шукаю, перевертаю цілу хату — дарма. Нема нікого. Віроломна жінка так хитро влаштувалася, що я не міг попасти на слід нахаби. Коли так шукаю і перетрясаю кожний куточок, вона підходить до мене спокійно та зі солодкою усмішкою на личку подає мені — попільничку. Не виявляючи їй моїх думок і підозрінь, я подякував і сказав: „Шукаю — сірничків"...

— Но й знаєте, добродію директор, як я відкрив вкінці цілу правду?

Він почав знову ридати.

— Та це скаже вам уже мій брат, що чекає онтам на долі. Прощавайте, добродію! Я пришлю його зараз тут нагору й він скінчить оповідання про мою траґедію. Я сам не можу, забагато це коштує мене нервів і здоровля...

Не міг стриматися від нового напливу сліз, з розпукою кинувся старшому від себе, поважному директорові на шию, розпрощався з ним сердечно й — вийшов...

Заповіджений брат не приходив довший час. Минуло чверть години, пів — з брата ані сліду.

*

Директор утратив терпець довгим вижиданням і сягнув до кишені по годинник. Катастрофа! Годинника не було. Золотого годинника, що був ще одиноким його майном, яке мав. Саме думав його нині заставити...

І директор контори детективів поспішив чимскорше до комісаріяту...

Переклав із чеської мови **Микола Василевич**

——o——

На протитуберкульозному фронті.

Відвідини в протитуберкульозній порадні і санаторії Каси Хорих при вул. Курковій.

Вже перед кількома днями подали ми коротку замітку про відвідини представників львівської преси в протитуберкульозній порадні і санаторії Каси Хорих при вул. Курковій, обіцяючи написати про обі ті установи ширше в одному з чергових чисел „Діла“. Тому, що наш орган не появляється в греко-кат. свята, дістають читачі цю статтю щойно нині. — **Ред.**

Під проводом урядового комісаря Каси Хорих д-ра Йосифа Марчинського оглянули ми сперши *протитуберкульозну порадню*, де пояснення подавав, крім д-ра Марчинського, також д-р Цепельовський. Ця порадня, вивінована дійсно по европейськи у всяке потрібне приладдя, приймає не тільки членів Каси Хорих, але й усіх хорих міста. Всякі апарати до насвітлювань, а також до дослідів і провірки крови, плювотиння, відходів, а навіть віддиху, уможливлюють якнайдокладніше пізнання і лічення хорих. В цьому році провірено стан здоровля 21.026 хорих. Цифра ця без сумніву імпонуюча. Просвітлень рентґеном було 3.300, знять рентґеном 1.100, провірок і дослідів у робітні 11.900, насвітлень кварцівкою 938, проб Піркета 16, інекцій 2.320 і т. д. Денно пересувається через порадню 70 до 100 осіб, а під обсервацією є тепер ок. 5.000 хорих, в тому 1.140 з туберкульозою отвореною. Лічення в порадні, як сказано, для всіх безплатне, при чому Каса Хорих піддержує та субвенціонує ще й інші товариства для боротьби з туберкульозою на львівському терені.

Другий будинок, який ми оглянули, це *величава санаторія Каси Хорих*, що домінує над цілим містом. Фахове пояснення давав тут проф. д-р Сабатовський. Цей будинок разом з господарськими домами й уладженням коштував 3,925.000 золотих. Призначений він на 300 ліжок, себто кошт одного ліжка обчислено на 13.030 зол.

В цій санаторії було лічених від 18. II. до нинішнього дня на I. відділі (туберкульоза замкнена) 337 осіб, на II. відділі (туберк. отворена) 382 осіб, на відділ III. (хірурґічнім) 304 особи. Велика більшість пацієнтів виходить з санаторії з поправою або й уповні вилічена. При цьому слід зазначити, що кожний поверх у санаторії призначений для іншої катеґорії хорих, так, що поодинокі відділи можуть бути зовсім ізольовані. В санаторії є модерно уладжені пральні та кухні, де все відбувається при помочі електричних машин. Взагалі все уладжено тут згідно з найновішими вимогами науки.

Зазначимо ще, що в санаторії при вул. Курковій приймають на безплатне лічення членів Каси Хорих (з ощадностевих мотивів таких хорих може бути найвище 100), а також пацієнтів, за яких платять їх установи. Можна там лічитися і на свій кошт.

При кінці д-р Марчинський пояснював ще, що львівська Каса Хорих видає взагалі багато гроша і робить усякі заходи для боротьби з туберкульозою. Справа в тому, аби в першу чергу ізолювати хорих і не допускати до поширювання туберкулічних огнищ, яких у Львові є, на жаль, доволі багато. Ізоляційним місцем для туберкулічно хорих повинна бути санаторія в Голоску, а в санаторії при вул. Курковій повинні находити приміщення тільки лекше хорі. Ця справа буде може в короткому часі управильнена в порозумінні з містом.

Присутні представники львівської преси, оглянувши все як слід і вислухавши фахових пояснень, прийшли до однодушного переконання, що львівська Каса Хорих, піднявши енерґійну боротьбу з туберкульозою, виконує тим велику суспільну місію для добра всіх мешканців міста.

Безробіття інтеліґенції.

(Вислід анкети в Стрию.)

Про це безробіття пише преса майже цілого світа, співчуваючи з людьми, які з великим накладом праці, енерґії, грошей і часу придбали вищу освіту і фахове знання, а ніде не можуть добути собі праці.

Дехто з тих інтеліґентів, хто мав якийсь власний капітал, заснував собі якесь приватне промислове чи торговельне підприємство і якось животіє. Але львина їх частина ходить з розпукою в душі і шукає далі посади, себто шукає того, чого ніде нема.

В останніх часах, коли надії на посаду завмерли, почали незаможні, або й зовсім убогі інтеліґенти призадумуватися над створенням для себе окремих варстатів матеріяльно-продуктивної праці.

Над розвязкою цієї проблеми перевели поважніші громадяни Стрия анкету спільно з безробітними інтеліґентами. Вислідом кількох засідань цієї анкети було рішення створити окрему промислову кооперативу, яка мала би зорґанізувати продукційні робітні легко продажних артикулів першої потреби. Засади ведення такої кооперативи були би менш-більше такі:

Членом кооперативи міг би бути кожний громадянин, що зложив би означене вписове й уділ. За зібрані гроші були би закуплені потрібні машини, прилади і матеріял. Працювати в робітнях міг би лише і виключно член кооперативи, так, що ні одної праці не виконував би наємний робітник. Очевидно, що не кожний член мусить працювати. Будуть також і такі, що їх роля скінчиться на зложенню уділу, хіба, що вони схотять виконувати контролю над діяльністю робітень і над збутом продуктів.

Саміж робітники не брали би ніякої постійної платні за свою працю, а ділились би зиском з розпродажі своїх продуктів, в простім відношенню до часу і якости своєї праці, вложеної в продукцію і в збут продуктів. За можливі кредити в машинах, матеріялі і грошах ґарантувала би ціла кооператива.

Тим способом члени кооперативи не були би наймитами, а самостійними працьовниками при своїм власнім варстаті. Кожний працював би на спільний і власний зиск та на спільну і власну втрату вложених уділів з відповідною відповідальністю. Як у всіх власних підприємствах, так і в цих, що їх буде вести кооператива зиск за працю буде певний, раз менший, а раз більший, але буде. Безробітні, при добрім веденню підприємства найдуть працю і кооператива зможе закладати щораз нові, щораз дальші варстати.

Боєві приготування гітлерівців.

Підчас ревізії в домівках гітлерівських боївок арештовано в Пілі у Східних Прусах 26 осіб. Поліція ствердила, що гітлерівські боївки є осередком військового вишколення штурмових відділів. Найдено теж приписи, як штурмові відділи мають поводитися підчас сподіваних заворушень. Подібну гітлерівську орґанізацію викрито в інших місцевостях. Арештовані відмовляють всяких зізнань.

„Конскрипція має дати правдивий образ...“

(Звідомлення з місць.)

КОМАРНЯНЩИНА.

Село *Кліціко-Якимчиці*. Громадський уряд у Кліцку-Якимчицях просить нас справити одно місце в дописі з Комарнянщини, поміщенім в „Ділі“ (ч. 279) з дня 12. грудня цього року. А саме подано там, що в громаді Кліцко-Якимчиці замість пропонованих громадою місцевого учителя українця О. Зазуляка та інших громадян визначені були комісарями учителі поляки Звєжинський та абс. Юзичівна. Виглядає це так, якби і п-а Юзичівна була полькою, визначеною на місце учителя О. Зазуляка. Тимчасом п-а Юзичівна була пропонована громадою і визначена комісарем, зате на місце пропонованого громадою учителя О. Зазуляка визначено польку п. Звєжинську.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Село *Трудовач*. Конскрипційними комісарями на місце звільнених з тої гідности місцевого учителя й учительки іменувало староство свого урядовця ем. майора Сорочека і проф. польської гімназії Волошиновського, котрі переводили конскрипцію на польських аркушах, хоч село в 99 прц. українське. До декотрих хат навіть не заглядали, виповнюючи собі всі дані в громадськім уряді. В рубриці: віроісповідання і матірня мова ставили лапки всім крім голови родини, котрого вписували першого. Комісар Волошиновський крім своєї ролі, бавився в пропаґатора... Прийшовши напр. до хати, питав: „Якей народовосьці?“ Колиж у відповідь одержував „українець“, тоді верещав: „Тутай нема жадней України, Україна там, коло Кийова, тутай ест польска зємя. Ми вас вшисткіх там вишлєми, а пукі єшче час, то чемпрендзей рушайце!“ Яке враження залишила по собі серед населення так переведена конскрипція, не треба й казати.

Смерть визначного суспільного психольоґа

Цими днями помер у Парижі відомий соціольоґ Ґістав Ле Бон у 89-ім році життя. Що-року, включно до останнього, цей учений давав новий том своїх студій, не перестаючи вести великої „Бібліотеки наукової фільософії“ у видавництві Флямаріона, заснованої ним 28 літ тому. Свіжий, ворушкий ум до 89-ого року, неослаблена здібність до праці — це прикмети, які виплекує західно-европейська культура в своїх великих осередках.

Книжки Ле Бона перекладені не тільки на всі культурні мови; деякі з них діждалися успіху майже сензаційного, коли зважити, що це твори наскрізь наукові. Кілька поміж них нині мають клясичну вартість у розвитку ідей на даний предмет.

„Психольоґія виховання“ лягла в основу нових педаґоґічних підручників в Англії, Франції, Німеччині та Скандинавії; „Цивілізація арабів“ (якої ілюстрований примірник коштує нині 1800 фр. у Парижі) придбала Ле Бонові славу пророка між арабами і її переклад лежить у мошеї Ель Азгар як свята книга; „Втрачена рівновага світа“ перекладена на мову гіндустан поширилась в Індіях так, що її перекладчик дістав 25.000 фр. гонорару; „Психольоґія юрби“, в якій Ле Бон продовжував працю Тарда, стала в пригоді у діяльності Леніна та Муссолінія; „Психольоґія соціялізму“ лишилася майже віщою історією подій за останніх 30 літ; „Еволюцією матерії“ Ле Бон кинув одну із найбільше плодовитих ідей у сучасній фізиці.

До згаданих тут творів додаймо інші: „Французька революція та психольоґія революції“, „Психольоґія політики“, „Погляди та вірування“, „Життя правд“, „Сучасна еволюція світа“, „Психольоґічні висновки з европейської війни“, „Перші наслідки війни“, „Еволюція сил“...

Ле Бон із професії лікар. Та ширина його зацікавлення вела його у різні царини знання: від точних наук фізики та біольоґії, до найширших метафізичних проблем. Як основник і редактор фільософічної бібліотеки, що має яких 1000 томів, він дав спонуку до неодного твору неодного велик. вченого, що й не думав зясовувати в простій формі своїх ідей. Між визначними діячами, на яких мали великий вплив ідеї Ле Бона, є такі як Бріян, Муссоліні і бувш. президент Спол. Держав Рузвельт. У бібліотеці Ле Бона лежать примірники із присвятами повними признання та вдячности від тих державних мужів, що вміли збагатити свій досвід його книжками. Найбільшу популярність зєднав він собі творами, що давали аналізу воєнної та післявоєнної катастрофи і ради, як оминути лиха, що жде европейську цивілізацію у майбутньому.

Берестейський процес.

(44-ий та 45-ий день.)

У понеділок промовляв оборонець обв. Дібоа адв. **Штерлінг,** який ствердив, що з хвилиною, коли президент і уряд ломили конституцію, обвинувачені мали право домагатися уступлення президента й уряду, бо вони разом творять одно і те саме. Прокуратор не каже, який уряд обвинувачені хотіли повалити, бо урядів було кілька. Заявами недовіря в соймі вони справді валили напр. уряд Бартеля та Світальського, та чи за це вони відповідають. В Польщі досі було 12 урядів, та в усіх був Пілсудський і мав рішаючий голос. Ті уряди були позапарляментарні, бо Пілсудський сказав, що сойму не допустить до праці.

Оборонець обв. Вітоса адв. **Шурлей** ствердив, що акт обвинувачення оперує весь час словом „революція" і тим робить Польщі злу прислугу. Бо кожен, хто прочитає акт обвинувачення, спитає: Чи в Польщі є самі революціонери? Дійсно в Польщі нема ніяких революціонерів, крім тих, які вже зробили революцію. Тепер у Польщі такі відносини, що годі признатися до приналежности до якоїнебудь партії. крім ББ. Це атмосфера для затроювання душ. Прок. твердить, що Пілсудський не може сам ухвалити якоїсь постанови. Цим обиджує Пілсудського. Пілсудський може це робити і оборонець бажає прокураторові, щоби не почув того на власній шкірі, бо від того є тут адвокати. Поява офіцерів у соймі, чи то не воля? Колиб Дашинський написав ще й 5 таких брошур, на які покликувався прокуратор, то все це йому простять, бо він не впустив 21. жовтня 1929. офіцерів до сойму. **Коли прокуратор твердить, що саботажі у Сх. Галичині це твір Центроліву, то не має рації. Оборонець каже, що не буде теж пояснювати звязку саботажів з помилками, поробленими в минулому, а міг це зробити, бо в кожнім процесі українці покликуються на рр. 1905/6, подають назвище Пілсудського. Українське питання порішили „пацифікацією",** литовське питання це не-мир не-війна, жидівське питання... про нього найкраще говорить акт обвинувачення про того Герша Лібермана, що „доказує, як поляки відносяться до того питання", із справою німецької меншини щораз гірше.

У вівторок говорив оборонець д-ра Керніка адв. **Урбанович.** Він ствердив, що провідники Центроліву признавали, що революція булаб нещастям. Прокуратор дивувався, що обвинувачені з піснею на устах не йдуть до тюрми. Він забуває, що обвинувачені не вели офензиви, а дефензиву, в обороні права та конституції.

Демант дістане димісію.

Жарґонова „Нає Фольксцайтунґ" повідомляє, що головний слідчий судля в берестейськім процесі Демант, якого іменували суддею ап. суду, уступить небаром зі свого становища. Є чутки, що урядові кола невдоволені вислідами слідства, переведеного Демантом у берестейськім процесі. Висліди ті, це найслабша сторона процесу. В звязку з цим давали вже давніше Демантові добре простеруючу ревнтуру, та він хотів остати на становищі сл. судді. Та, мовляв, димісія Деманта вже порішена.

—o—

Замість бажань жертвувати на безробітних.

Комітет задля боротьби з безробіттям оголосив відозву, в якій закликає громадянство, щоби здержалося цього року з висиланням святочних і новорічних бажань, а призначені на те гроші зложило на допомогу безробітним до рук дотичного комітету.

—o—

Гітлерівці за чистоту німецької раси.

Берлінський „Монтаґ Морґен" оголосив рішення союзу націонал-соціялістичних лікарів у Липську, що обіймає пяту часть усіх лікарів Німеччини. На випадок, якби гітлерівці прийшли до влади, кожний повнолітній німець, згідно з цим рішенням, буде обовязаний зложити під присягою заяву, до якої раси належить. Фальшиві зізнання будуть карані вязницею і конфіскатою маєтку. Хто не зложить такої заяви, буде зачислений до жидів і відповідно трактований. До чужинців будуть зачислені теж німецькі горожани, що мають у своїй родині чужинців, або особи, що належать до східної раси.

Щоби зберегти чистоту німецької раси, горожанам німецької республики не вільно входити в подружа з німецькими горожанами, що належать до іншої раси. Всякі сексуальні зносини між чистими німцями і горожанами, зачисленими до іншої раси, будуть карані тяжкою вязницею. Вимок творить проституція.

Населення Німеччини має бути поділене на три катеґорії: перша ґрупа, якої члени будуть користуватися привілеями; до другої ґрупи належать карані особи, невилічимо хорі і проститутки (вони мусять підчинитися стерилізації); до третьої ґрупи жиди і чужинці. Жиди, чужинці і хорі обовязані платити окремий податок в користь першої ґрупи. Жидівським лікарям буде заборонено лічити німецьких горожан.

—o—

14-ліття чрезвичайки.

В Радянському Союзі опровели 20. ц. м. чотирнацяті роковини істнування найкрівавшої, яку знає історія, влади, а саме чрезвичайки, званої тепер ҐПУ (Ґосударственное Політіческое Управленіе). Радянська преса пише, що ҐПУ зліквідувлао безліч політичних і саботажних орґаніз., починаючи від Савінкова і лівих соціялістів революціонерів, а скінчивши на промисловій партії та меншевицькій орґанізації. Під обухом ҐПУ щезли всі українські націоналістичні орґанізації. Великі заслуги в нищенні „контрреволюції" приписують Дзержинському, якому ставлять тепер памятники.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

ЗЛАГІДНЕННЯ МЕЛЬД. ПРИПИСІВ.

Із Варшави повідомляють, що рада міністрів ухвалила проєкт новелізації розпорядку президента держави про евіденцію та контролю руху населення. Проєкт передбачує знижку стемплевих оплат від свідоцтв (коли реєстр веде держ. влада) або і скасування стемпл. оплати, коли свідоцтва видаватимуть як залучники до актів уряду, який веде контролю населення. Обовязок мельдувати до 24 годин скасують, а продовжать цей обовязок до 3 днів. 24-год. речинець обовязуватиме лише в лічничих місцевостях. Грошеві кари, визначувані в звязку з контролею руху населення, йтимуть на користь громад.

МІЖНАРОДНІЙ КРЕДИТ ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ.

Рада міністрів у Варшаві приняла проєкт ратифікаційного закону в справі конвенції щодо утворення міжнародного кредитового гіпотечного товариства для хліборобів, запропонованого в Женеві ц. р. і цей проєкт переслано соймові. Сойм розгляне цю справу на найближчому засіданні в січні.

ЗБРОЙНИЙ НАПАД НА ПАРОХІЮ.

ПАТ повідомляє, що в ночі 21. грудня 5 людей, озброєних у коротку пальну зброю влізло вікном до гр.-кат. парохії о. Ів. Тиськова (?) в Прислопі (пов. Богородчани). Під загрозою зброї присилували видати їм касу Стефчика та забрали з неї 550 зол. Поліція шукає тих злодіїв.

ПІСЛЯ РОДИННОЇ ТРАГЕДІЇ НА ЛЕВАНДІВЦІ.

Поліція арештувала шлюсаря Фр. Острувку, бо із вступного слідства виходило, що його жінка не вдушила дітей і сама не повісилася, а цього чину доконав сам Франц Острувка. Вказувало на це те, що двері до мешкання Острувків годі отворити витрихом, а Острувка зізнав, що отворив їх витрихом. Дівчинку найшли вдушену на ліжку біля братчика, а вона все спала в своїм ліжечку, себто її перенесено після вбивства. Фр. Острувка має синяк під оком і подряпане лице, а не вміє пояснити, звідки це взялося. Його арештували. Арештували теж Степана Черкеса (сина в господині дому), який любився з Острувковою.

Острувко та Черкес зізнали, що Острувкова проганяла чоловіка, відколи йому зменьшили платню. Черкес зізнав теж, що Острувко мав знак під оком ще в суботу. Острувкова читала в присутности чоловіка часто „Век Нови" та дискутувала на тему вбивств. Свідки кажуть, що вона не зраджувала чоловіка.

На приказ прокуратора Острувка випустили на волю, бо він виказав своє алібі, а саме, що рано був у варстаті.

Секція трупів виказала, що дітей подушено, а Острувкова повісилася. Сліди на лиці Острувкової походять, як зізнав Черкес, з того, що як тіло її відрізали, впала лицем до землі поранилося й виплила кров із носа, бо тіло було ще тепле.

ФІЛЬМ. АКТОР ЧИ ШЕФ ЧРЕЗВИЧАЙКИ?

У варшавськім городськім старостві зголосився фільм. актор Й. Руніч у справі дозволу на побут. Був там тоді службовець скарб. палати Ґурський і пізнав у Runічеві бувш. шефа одеської чрезвичайки. Ґурський твердить, що Руніч має на совісти життя 20 поляків, тому його виселять із Польщі.

ЗАГОСТРЕННЯ СИТУАЦІЇ В МАНДЖУРІЇ.

Командант японської армії в Манджурії дістав з Токіо приказ розпочати широкі операції проти китайських „бандитів". Японський міністр військових справ заявив, що бандити співділають з китайськими відділами, й оцінює спільні сили китайських військ і „бандитів" на 100 тисяч людей. Одночасно наказано японським військам підтримати сепаратистичний мукденський уряд, що має виступити збройно проти Чан-суен-ліяна, щоби покинув Чін-чав і відступив за великий китайський мур. Для закріплення своєї влади в Манджурії японці переводять в окупованих районах телеґрафічну й телефонічну комунікацію.

Із Вашингтону повідомляють, що уряд американських Зєдинених Держав звернувся ще раз до японського уряду в приязній, але рішучій формі, виявляючи своє занепокоєння у звязку з манджурською справою, а саме щодо зобовязань принятих Японією під доглядом 9 держав, і щодо додержання приписів пакту Келльоґа.

Радянські кола невдоволені утворенням нового японського уряду під проводом консерватиста. Радянська преса уважає це зворотом японської політики в напрямі поширення японської інтервенції поза границі Манджурії. „Красная Ґазета" називає новий японський уряд „урядом воюючого імперіялізму", побоюючись, що його політика супроти Радянщини буде аґресивна. Теперішній японський премієр Інукай брав участь в орґанізації інтервенції Японії на Далекому Сході перед 10 роками.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ПОХІД ЯПОНЦІВ.

МОСКВА. 22. XII. ПАТ. Большовицькі кореспонденти повідомляють, що японці почали ґен. воєнну акцію, щоби зайняти Чін-Чов і остаточно зліквідувати китайські відділи. Почалися вже перші бої біля Синінга, Чанту та Факумену. Крім піхоти брали тут участь танки та літаки. Сподіються, що Чін-Чов займуть 25. грудня.

ДИМІСІЯ КИТ. УРЯДУ.

НАНКІН. 22. XII. ПАТ. Нац. уряд подався до димісії. Чан-Кай-Шек відлетів літаком до Фен-Ґуа, свого рідного міста.

БІЙКА У ФРАНЦУСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

В часі дискусії над безробіттям у французькому парляменті 18. ц. м. прийшло до великої бійки між соціялістами та їхніми противниками. Пос. Бассет (дикий) закинув пос. Брінетові (соціялістові), що він і інші посли з його партії вибрані грішми фабрики обуви в Лімонь. У відповідь на це соціялістичні посли кинулися на нього з криком і один вдарив його в лице. Предсідник перервав засідання і бійка перенеслася в кульоари, де соціялісти та їхні противники окладали себе кулаками, дерли на собі вбрання й засипали лайкою. Дісталося теж службі, що хотіла послів розборонити.

БІЛЬШОВИКИ ПРО СВОЇ ПЛЯНИ.

На зборах делеґатів професійних союзів у Москві голова госпляну виголосив 17. ц. м. реферат про господарські пляни на 1932 р. Минулий рік, говорив він, дав зріст промислу на 20 проц. Соціялізацію в хліборобстві доведено до 68 проц. Вправді в ріжних ділянках пятилітка не осягнула плянованих успіхів, однак в головній основі цьогорічний плян виконано. Щоби виконати в цілости плян пятилітки, треба побільшити в 1932 р. продукцію бодай на 36 проц. В 1932 р. доходи із соціялізації будуть творити 51 проц. всіх державних доходів. Буде скінчена ліквідація кулаків як кляси. В 1932 р. Радянський Союз має стати незалежним від заграниці і звернути свої зусилля до ще більшого зміцнення оборонних сил. Перш усього мусить бути розвязане питання сирівців і справа піднесення продукції ріжних галузей промислу. Спеціяльна увага буде спрямована на металеву продукцію, добування вугля та залізничі транспорти. В 1932 р. будуть урухомлені 24 гути з відповідною скількістю печей. На думку референта це дає більше ніж мала царська Росія за весь передреволюційний час. При побільшенні рільної продукції спеціяльна увага буде спрямована на технічну культуру.

ҐІТЛЄРОВА КАТАСТРОФА.

БЕРЛІН, 22. XII. ПАТ. На дорозі між Кирітц і Пріцевальк біля Потсдаму приключилася катастрофа двох авт, якими їхали гітл. провідники Гітлер, д-р Ґебельс і ґен. Еп. Вони вертали з Ґебельсового весілля. Одному шоферові тріс череп, Гітлерові зломався палець і він після перевязання відіхав до Берліна. Д-р Ґебельс і інші легко контужені.

ЄГИПЕТ ПРОГРАВ ПРОЦЕС.

У Відні відбувся міжнародній мировий суд у справі спору між Єгиптом і американцем Таліном. Єгипет програв і мусить заплатити Талінові один міліон долярів. Виплатити має цю суму в 60 річних ратах.

Спортові висліди.

ГАКІВКА.

Львів. Чорні—Лехія 3:0 (0:0, 2:0, 1:0).

Париж. Франція—Австрія 2:1. Реванжова стірча.

Стокгольм. Отава—Репр. Швеції 1:0.

—o—

Більшовики розстріляли д-ра І. Цьокана?

Ужгородський „Руский Голос" із 17. грудня ц. р. приніс неймовірну вістку, буцімто ДПУ. розстріляло 8 грудня галичанина д-ра Ілька Цьокана.

Д-р Ілько Цьокан, відомий старшина УГА, бувший окружний командант Тернополя та активний учасник львівських боїв, був одною з наймаркантніших постатей на полі наших визвольних змагань. По війні був він професором вищої торговельної школи в Ужгороді. Написав великий і солідний підручник для торговельних шкіл.

Якщо ця вістка про розстріл д-ра Цьокана відповідає правді, то вказувалаб вона на те, що російських комуністів опанувала останніми часами правдива фурія безоглядного нищення найвидатніших галицьких емігрантів. Це в свою чергу доказувалоб тільки про почуття безсилля та немочі у більшовиків, бо лише ними можнаб вияснити такі очайдушні засоби боротьби з т. зв. контрреволюцією.

——o——

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 254—?

— **Совганка на Личакові вул. Крупярська 15. Від 19. грудня (Св. Миколая) на площі Читальні „Просвіти" під власною орудою. Доїзд трамваєм до Церкви Петра і Павла. — Сезоновий абонамент зол. 7·—. Вступ 50 сотиків.** 1061 2—3

— **Найкращим і найпрактичнішим дарунком** на Різдвяні Свята є життева поліса Товариства „Карпатія", Львів, Руська 18/I. За неї повинен подбати кожний батько, який любить свою рідню і своїх найближчих. 981

— **Курс танців** на вул. Рутовського 22/II. (Руське Касино) улаштовує в середу, 23. ц. м. в 6. год. веч. **продовжену годину танців.** Гостям раді. Г081

— **Українське Протиалькогольне Т-во „Відродження"** повідомляє, що Українське Лікарське Товариство підписало одно з перших оповістку, яка появилася у пресі, лише через прикрий недогляд канцелярії „Відродження" цього підпису не зазначено на відписах і тому забракло його в деяких часописах. Цим шляхом перепрошує Головна Рада „Відродження" — Українське Лікарське Т-во за цю неточність і взиває його і дальше стояти на протиалькогольному становищі.

— **Амбуляторії внутрішних недуг** при вул. Миколи ч. 15 від 21. грудня перенесені до будинку Каси Хорих при вул. Фредри ч. 2/I. Зголошувати недужих можна у відділі хорих у тому самому будинку — вхід від вул. Баторого; число телефону 34—88. Пригадуємо, що амбуляторії недуг носа та горла перенесені на вул. Браерівську ч. 8/I.

— **Різдвяні ферії шкільної молоді** у всіх школах, котрі святкують українські свята почнуться 4. січня. Тому, що 3. січня припадає в неділю, то вже в суботу 2. січня молодь могтиме виїхати після скінчення науки. Ферії кінчаться 19. січня, наука малаб початися 20. січня. Шкільна владa моглаб продовжити ферії ще на 20., щоби молодь не виїзджала з дому в день йорданських свят.

— **Клюб студентів гомосексуалістів.** У Львові,
в самім середмістю, поліція викрила клюб го-
мосексуалістів переважно гімназистів і гімн.
абсольвентів. Як ввійшла туди поліція, застала
там двох студентів. Одного арештувала. Це син
ліпшої родини, абсольвент котроїсь із львів-
ських гімназій. Цей студент заманював до
мешкання, спеціяльно для цього винаймлено-
го товаришами, молодих хлопців.

— **„Гарні" академики.** Тому кілька тижнів
якийсь львівський панич звабив із двірця 20-
літню жінку під претекстом, що дасть їй служ-
бу. Тут її знасилував, замкнув і вязнив довший
час. Приводив через кілька тижнів своїх това-
ришів, мабуть академиків. Вони надуживали
тут нещасної жінки, а за це платили „господа-
реві". У звязку з тією справою поліція придер-
жала кількох людей, яких назвища держить у
тайні.

— **Мати вдушила двоє дітей й сама повісилася.** На Левандівці (під Львовом) 30-літня Фр.
Острувка, жінка залізничого шлюсаря, вдуши-
ла двоє своїх дітей: 7-літнього Чеслава та 5-
літнього Володислава. Після того жахливого
вчинку повісилася на вікні. Дітей подушила во-
на шнуром, як іще лежали в ліжку. Причина:
мабуть родинна незгода.

— **Побіда англійських жінок.** У ніякій країні
не боролися за свої права жінки так гарячо —
як в Англії. Тепер про цю боротьбу лише зга-
дують; після війни англійські жінки придбали
всі права: вони засідають у парляменті, одержу-
ють міністерські теки, редагують часописи, гра-
ють важну ролю в призванневому русі, бувають
і суддями. Але до недавнього часу не здобули
вони неприступної твердині: клюбів. У святая-
святих англійських клюбів жінок не пускали.
Коли жінка приїздила по свого чоловіка — му-
сіла вона дожидати його на вулиці. Щоби „пом-
ститися" жінки засновували свої клюби, до
яких був заборонений вступ мужчинам, але ці
клюби не мали успіху. Клюби почали відкривати
свої двері для жінок. Клюб „Реформа", один із
найбільше відпорних на жіночий наступ, вирі-
шив допускати жінок-гостей в суботи та неділі.
Постанова перейшла більшістю — одного голосу.
Другі клюби намагаються покінчити справу
інакше. Клюб „Карльтон" вибудував біля ста-
рого приміщення — нове для жінок. Стали до-
ступними для жінок і военні клюби. Літератур-
ний клюб „Атеней" жінки можуть відвідувати
від 12—3 год. дня, але вступ у їдальню їм забо-
ронений. Безпосередною причиною перемоги
жінок — економічна кріза: кімнати клюбів по-
рожні, доходи зменшуються.

— **Живий труп.** При кінці листопада поліція вислідила, що робітник, який мешкав самітно, зник. За кілька днів із Шельди виловили топельника. Родина пізнала, що це той робітник, який зник без вісти. Обстановку хати покійника поділила родина, мешкання винаймили. За день-два вийшов із лічниці живий і здоровісенький робітник, якого до речі вже „поховали". Прийшов до свого мешкання та дуже здивувався, що там уже нові мешканці. Він покликав поліцію, мешкання мусіли віддати „живому трупові", а тепер він пошукує своєї хатньої обстановки.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ВЕЛИКА ТУГА".

Куліси фільмової фабрики бачили ми вже на екрані нераз, але завсіди були вони використані як тло романтичної історії. Цим разом маємо яко мога прості картини руху артистів між лябораторією фільм, кіновим ресторaном і роздягальнями. Нитка, що звязує всі ці сценки це історія карієри фільмової статистки, яка нежданo стає справжньою зіркою. Глядач жде весь час на якусь штудерну завязку, складну інтригу, несподівані конфлікти і дістає тільки клаптики ділового життя кінових артистів. І це багато цікавіше, ніж банальна вигадливість сценаріїв.

КІНО „КАСІНО": „КОХАННЯ СЕРЕД ЛЕДІВ".

Песа на тему геройства та чести. Улюблений мотив американських сценаристів: людина, яку підозрівають у злочині — невинна, але хоче доказати свою невинність не голим словом, тільки ділом. Усе це на тлі гарних знимок із дикої природи. Рідний брат славного Джона Гільберта, Рональд, такий до нього подібний з ли-
ця і рухів, що більшість авдиторії пересвід-
чена, що бачить актора відомого із „Козаків"
і „Відродження" Толстого. **м. р.**

——o——

СПОРТ.

Турнір найліпших гокейових дружин Львова.

В попередньому числі „Діла" помістили ми коротку згадку про турнір гокейових дружин Погоні, Чорних, Лехії й України, що відбувся в днях 19. і 20. ц. м. Сьогодні містимо оцінку змагань України. — **Ред.**

Субота, 19. XII. Погонь—Україна 2:0 (0:0, 1:0, 1:0).

Обі дружини виступили в тих самих скла-
дах, що й минулої неділі і закінчили змагання
ідентичним вислідом 2:0, при чому змінився
лише рівень гри, який піднісся в обох дружин
на клясу. Україна (Скрипій, Ґофрик, Юра, Ди-
цьо, Труш I. і II., Дмитерко та Евгенів) зроби-
ла своїм симпатикам милу несподіванку своєю
грою. Наша дружина була противником майже
рівнорядним, будучи слабшою від Погоні тіль-
ки під оглядом комбінаційних тилів та вирів-
нання дружини.

Перша третина цих змагань — це чи не
найкраща частина цілого турніру. Гра жива,
повна емоції та напруження, як у змагунів, так
у видців, при чому вповні вирівнана. Воротарі
мали повне поле до попису. В другій частині
Ґемерлінґ використовує нерішучість нашої обо-
рони і з двох кроків добуває перші ворота. У-
країна обмежується до сольових випадів, за-
кінчуваних при добрій обороні Погоні (Кухар
і Створженський) безуспішними стрілами. В
останній третині той сам змагун Погоні з кля-
сичного офзайту устійнює вислід дня.

Неділя, 20. XII. Лехія—Україна 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).

На перший вогонь виступили переможені
з суботи, при чому Україна незамітно програла
з минулорічним мистцем Львова, Лехією. У-
країна виказала недостаточне зіграння нападу,
чого мусить скоро навчитися, бо в А-клі сольо-
вими випадами далеко не заїде.

В першій частині має наша шістка добру
нагоду добути голя, а дальше й евент. перемо-
гу. А саме гарячий момент під воротами Лехії
кінчиться стрілом Ґофрика з найближчої від-
далі в лежачого воротаря. Слабо суддюючий
пор. Шиба викидає традиційно по кожному зу-
дарі Ґофрика, який в останніх змаганнях вия-
вився не тільки делікатним, але й повноварт-
ним змагуном. Труш, як звичайно, в обох днях
найліпший з дружин. Дицьо поправляється з
дня на день. Також повний посвяти воротар
Скрипій зробив від мин. року великі поступи.
Юра, поза кількома далекими стрілами, за по-
вільний в децизії. У молодших змагунів видно
добрі технічні потягнення, одначе недостає їм
фізичної сили, тактики і рутини.

Мистецтва А-кляси в гаківці.

Речинець розгривок А-кляси представляється так: 22. XII. Чорні—Лехія, 23. XII. Лехія—Погонь, 25. XII. Погонь—Україна, 26. XII. Україна—Чорні, 30. XII. Україна—Лехія, 1. I. 1932. Погонь—Чорні.

Мистецтва Б-кляси в гаківці.

В розгривках Б-кляси бере участь 6 дружин: А. З. С., Гасмонея, Л. Т. Л., Польонія (Перемишль), Чувай (Перемишль) і Погонь II. Змагання зачнуться 27. ц. м.

——o——

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. ІВАН ПОРАЙКО.

Обовязком станиславівського громадянства є згадати добрим словом память людини, що довгі роки трудилася для її добра, що виховала цілі ряди молодих людей, які нині займають в суспільности визначні місця. Цею незвичайною людиною був бл. п. о. сов. Іван Порайко, емеритований катехит держ. учит. семинарії в Станиславові, референт і совітник станисл. Консисторії, презвитер-ювилят і крилошанин, що помер 30. XI. 1931 р.

Іван Порайко уродився в Туловій, снятинського пов., дня 14. VIII. 1855 р. в селянській сімї. Початкові науки відбув у Снятині, гімн. студії в Коломиї і Чернівцях, де зложив іспит зрілости; теольоґічні студії відбув у Відні в 1880 р. Рукоположений в р. 1881, став сотрудником і катехитом нар. шкіл у Станиславові, опісля кат. гімн. і сотр. в Чернівцях і Бучачі, а вкінці постійним катехитом учит. держ. семинарії у Станиславові, де довгі роки був не лише зразковим катехитом, але також професором української мови на семинаріяльних курсах. Покійний не лише точно й совісно сповнював свої вчительські обовязки, але вчив також молодь любити свій нарід, боронити його прав, пізнавати красу рідної мови і пісні та ними користуватися. Тисячі молодих людей обох полів памятають того зразкового професора-громадянина, що вчив їх правди й добра та помагав їм морально і матеріяльно до покінчення студій.

Покійний був дійсним і діяльним членом
усіх українських товариств, основником і чле-
ном Народної Торговлі, Шкільної Помочі, Това-
риства Неп. Зач. Пр. Д. Марії, Дівочого Семина-
ря СС. Василіянок і ін. Від самого заснування
аж до смерти був точним передплатником „Діла",
у котрім поміщував статті, що торкалися справ
духовенства або українського шкільництва, мо-
тивуючи їх докладним знанням обовязуючих
законів.

В щоденному житті була це щира україн-
ська душа, а в домі його гостили часто молоді
люди, що шукали поради й помочі, якої він ніко-
му не відмовив. Не любив лише облуди й фари-
сейства, яке завсіди отверто пятнував.

Покійний пенсіонувався ще за австрійської
влади, тож на старість мав невеличку емертуру
й мусів жити дуже ощадно.

Станиславівське громадянство й молодь, о-
цінюючи заслуги Покійного, зібралися численно
на його похорони в дні 2. грудня, які провадив
Преосв. еп. Іван при участи капітули і 27 свяще-
ників усіх трьох обрядів. У похоронному поході
взяла корпоративну участь молодь державної
мужеської семинарії і дівочої семинарії СС. Ва-
силіянок, проводячи заслуженого катехита і про-
фесора на місце вічного спокою. — Нехай Рідна
Земля, яку Покійник так дуже любив, буде Йому
легка! *(М. Д.)*

Савина з Петрушевичів Поповичева, вдова
по бл. п. Матію, пароxі Павлова, радехівського
повіту, упокоїлася дня 19. XII. ц. р. в 73 році
життя. Похорони відбулися в Павлові у вівторок
22. XII. ц. р. В. Й. П.

——o——

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 21. XII. ц. р. за масло експортове та десерове пріма 3·40 зол., за літру молока 22—23 сот., літру сметани 1·20 зол., коробець 6·20 зол.

ПІД ЯЛИНКУ ОБУВА

Bata

Для дітей. Фасон 9891-50
Веллінгтонкі з лякерованої гуми в чорнім або бронзовім кольорі.

Фасон 2862-07
Теплі цілі гумові діточі снігівці, обрамовані оксамитом.

Фасон 3661-00
Шнуровані черевики з телячого боксу. Відповідні для дітей від 2-5 літ.

Фасон 9875-01
Елегантний чорний лаковий пантофлик на високім обцасі.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Львівський Український Театр „Цвіркун“ (саля Ремісничої Палати Стрілецька площа ч. 7):

Пятниця, 25 XII, год. 7·30 веч. **„Сараєво“** — сензаційна драма на 5 дій Брандовського. Премієра.

Субота, 26. XII., год. 7·30 веч. **„Ой не ходи Грицю“**. Виступ арт.-співака Мих Островерхи

Неділя, 27. XII., год. 3·30 попол. **„Еспанська муха“** — фарса на 3 дії.

Неділя, 27. XII, год. 7·30 веч. **„Хата за селом“**.

Білети можна купувати скорше в Народній Торговлі. Ціни місць знижені: вечором від 1 до 3 зол., пополудні від 50 сот. до 2 зол.

Великий Міський Театр:

Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Середа 23. грудня в 8 год. веч. „Вогнем і мечем“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Велика туга“ (Каміля Горн, Анні Ондра, Ліль Даґовер, Ольга Чехова, Гарі Лідтке, Конр Файдт, Шлетов Кортнер).

КАСІНО: „Кохання серед ледів“.

КОПЕРНИК: „Не гріши, жінко!“

ЛЕВ: „Боротьба в підземеллях“.

МАРУСЕНЬКА: „Не гріши, жінко!“

МІРАЖ: „Імпресаріо“ (Бастер Кітон), „Поганин“ (Рамон Новаро).

ОАЗА: „Діввол океану“, „Пан губернатор на інспекції“.

ПАН: „Більше газу!“, „Тайна почтової скриньки“

ПАЛЯС: Звукова фільма „Любовник о півночі“.

ПАСАЖ: „Велика парада „Фокса“,

ПРОМІНЬ: „Бруковий метелик“.

СОНЦЕ: „Гробниця великого кохання“

СТИЛЕВЕ: „Король Парижа“ (Ів. Петрович).

УПХА: „Гра за мущину“ (Лідіяна Гейд), „Таємний поліцай“ (Еді Польо).

ХИМЕРА: „Особиста секретарка“ та звуковий додаток „Мікі“.

Програма радіо.

Середа 23 грудня 1931.

Ляйпціг (259,3) 12·10 Концерт. **Моравська Острава** 263,4) 15·00 Концерт. **Брно** (341,7) 18·65 „Світовий мир і розброєння“ **Льондон** (356,3) 21·30 Концерт. **Гельсінгфорс** (368 1) 19·55 Концерт. **Гамбург** (372,2) 19·30 Концерт. **Букарешт** (394,2) 20·00 Концерт. **Сògенс** (403,8) 20·00 „Знахорство в давній та сучасній медицині“. **Берлін** (419) 15·40 „Чи маєш пересуди?“

Четвер 24. грудня 1931.

Рим (441,2) 21·00 Концерт. **Лянгенберг** (472,4) 21·00 Концерт. **Прага** (486,2) 22·35 Органи. **Мілано** (500,8) 21 00 Концерт. **Брюселя** (508,5) 18·00 Концерт. **Відень** (516,4) 23 40 Концерт. **Рига** (524,5) 19·03 Концерт. **Мінхен** (532,9) 15·50 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·30 Концерт. **Любляна** (575,8) 23·30 Дзвони. **Харків** (937,5) 17·45 Концерт. 18·30 Література. 19·30 Вечірний концерт. 20·00 Музика радянських народів. **Ленінград** (1000) 18·30 Веселий вечір.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа 23. грудня 1931.

Львів (380,7) 11·40 Перегляд краєвої преси ПАТ. 11·58 Час із Варшави. 13·10 Про погоду дня. 15·15 Господарська оповістка. 15 15 Пластовий кутик. 15·30 „Серед книжок“. 15·45 Грошева біржа. 16·00 Для молоді. 16·15 Спортовий кутик. 16·20 „Тепер над морем“. 16·55 Навчання англійської мови 17 10 Різдвяна ніч. 17·35 Концерт. 18·50 Концерт. 19·30 „Передсвяточні настрої“. 19·45 Радієвий щоденник 20·00 Музичний фейлетон. 20·15 Легкий концерт. 21·00 Література. 21·15 Концерт. 22·00 Спів. 22·35 Спорт. 22·40 Листування. 23·00 Танкова музика. Грамофонові пружки: 13·10, 14·45, 15·50, 16·40, 19·30.

Четвер 24. грудня 1931.

Львів (380,7) 11·45 Перегляд краєвої преси 11·58 Час із Варшави. 13·10 Про погоду дня. 13·15 Господарська оповістка. 15·00 „Останній том Й. Пілсудського“. 16·45 „Містика різдвяної вечері“. 17·00 Для дітвори. 20·00 Хор. 20·55 „Різдво самітних“. 21·25 Хор. 21·50 „Народини світла“. 22·20 Концерт. 23·25 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Наддніпрянський Український Театр дир. П. Карабіневича

ТУХІВ:
23. XII. „Маруся Богуславка“.
25. XII. „Барон циганів“.
26. XII. „Циганка Аза“.

ПІЛЬЗНО:
27. XII. „Циганка Аза“.
28. XII. „Ой, не ходи Грицю“.

РОПЧИЦІ:
29. XII. „Вій“.
30. XII. „Барон циганів“.

САДЗІШОВ:
1. I. „Циганка Аза“.
2. I. „Барон циганів“.
3. I. „Вій“.

Театр зараз прийме доброго піяніста-ку, хористів сопранів, тенорів

До всіх українських інституцій установ і підприємств та осіб вільної професії що удержують бюра. Головна Рада „СУПРУГА“ оголосивши в своїм органі „Службовик“ як рівнож в українській пресі устійнені **напрямні в справі боротьби з безробіттям,** звертається отсим з проханням, в інтересі українського загалу, придержуватися проголошених напрямних при затруднюванні українських умових працівників, **та при потребі працівничих рук на вільні місця звертатися до „СУПРУГА“, який провадить евіденцію безробітних та поручає першорядні сили. — Головна Рада „СУПРУГА“.**

V. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Союзу українських власників реальностей у Львові
відбудуться
в неділю 27. грудня 1931 р. в год. 10. рано в домівці Товариства при вул. Підвалля ч. 9. I. пов.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ:
I. Кокорудз, голова. 1076 С. Ігнат, секретар.

Буджениму і мясо
поручає фірма
МИХАЙЛО КРАНЦ
1016 Львів, Краківська 14. 3—6

Запросини до передплати.

Третий Рік Видання!

Передплачуйте одинокий багато ілюстрований журнал КІНО на 1932 рік.

КІНО
виходить двічі на місяць.

Річним передплатникам будемо видавати премії.

Передплата: На рік 12 зол., на 3 місяці 3 зол., на 6 місяців 6 зол., окреме число 55 сотиків. — Передплата за кордоном 2 ам. долярп річно. — Замовлення й передплату надсилати на адресу: „КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I. 2—3

Концесіоноване **Інсталяційне**
Електрично-Механічне Заведення
Михайла Олексина
у Львові
перенесено
на вул. Ґіпсову 2 а Тел. 105-45.
Полагоджує всілякі уладження світла, електричної струї та моторів. — Електричне приладдя.
1042 3—?

Найдешевші книжки!

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК
КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР
Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
СМІХ ЗЕМЛІ
Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО
Спогади I. II. і III. часть
Ціна 8·— золотих — без пересилки

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла“
Львів, Ринок 10. II. п.
або в книгарнях.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

РУТИНОВАНИЙ концепіент, який вміє писати на машині, адвокатська практика і покінчена судова, глядає на скромних умовинах місця в адвоката. Зголошення: Канцелярія д-ра Грудера, Буськ к. Львова для „концепієнта“. 1083 1—2

СВЯЩЕНИКА самітного на заступство через пів року потребую **зараз** о Кульчицький, Підпечари п. Тисьмениця. 1082 1—2

3 КІМНАТИ і кухня, комфорт — до винайму. Геніга 26/I. 1074 1-1

ПОКІЙ, двоособовий, з удержанням. Тарновського 20, мешкання 8. Телефон, фортепян. 1075

СПОРТОВА та охоронна одежа всілякого роду, нова значна знижка цін: „Pallium“. Вірменська 3. 907 7—?

МАШИНИ ДО ШИТТЯ нові перстеневі по 250·— зол. Ломага, Львів, Валова 11. 946 9—10

Маґазин блаватних товарів
АНТІН УВЄРА
ЛЬВІВ, вул. ГАЛИЦЬКА ч. 10.
поручає по найнижчих цінах у великім виборі.

	по зол.		по зол.
Гладкі флянелі	1·—	Попеліна на сорочки	2·40
Флянелети у десені	1·40	Каша 90 цм.	2·70
Колірові баї	1·55	Суконка фльори в колірах	від 5·50
Бархани у взорах	1·20	Жоржети чисто вовняні	по 6·—
Біді пікові бархани	1·70	Вовна на мужеське вбрання	від 9·—
Шовкові бархани	2·35	Пті — Рен шовковий	4·90
Англ. перкаліна в колірах	2·10		
Полотенця-оксфорти	0·80		
Полотна і шифони 80—90 цм.	1·10		

1012 — **Ціни на інші предмети значно знижені.** — ?—6

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

АДВОКАТ
д-р Микола Бих
переніс свою канцелярію
з Копичинець до Станиславова
і веде її
в Станиславові
при вул. Білінського ч. 6.
1065 недалеко Суду. 3—3

Меблі ріжного роду, можна найкорисніше купити у відомій фірмі „**Doroteum**“, **Льва Сапіги 34.** Тел. 15-01. **Догідні умови.** 2361 78—?

РЕСТОРАН Маріяна Кафки передтим А. Шковров
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 3.
Повідомляє, що обнизив знову ціни при буфеті всіляких напитків і страв.
Спеціяльність: **зимні та горячі снідання по 70 сот.**

Великі друковані на доброму папері
АФІШІ на вистави, концерти, свята книжки, свята „Просвіти“, відчити і фестини доставляє
тільки за попередньою присилкою грошей
Кооператива „ВОГНІ“, Львів, Ґродзіцких 4.
Ціна одної штуки 25 сот. за 10 шт. 2·20 зол. з почт. опл. 2·50 зол.; за 15 шт. 3 зол., з почт. опл. 3·30 зол.; за 20 шт. 3·50 зол., з почт. опл. 3·80 зол.
При замовленні більше від 20 шт. кожна штука поза першою двійняткою коштує тільки 10 сотиків і пошту оплачує Видавництво. — Гроші висилати складанкою ПКО. число 101·423. 1080 1—3
Від кожної проданої афіші йде 1 сотик на матірне Тов. „Просвіта“.